

Lausunto

13.05.2020

Asia: VN/7702/2020

## **Valtioneuvoston asetus sähkötoimitusten selvityksestä ja mittauksesta annetun asetuksen muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Asetusluonnos on hyvä muutos parempaan suuntaan ja sillä helpotettaisiin yhdessä toimivien loppukäyttäjien ja energiayhteisön tuottaman sähköön jakamista älyverkkotyöryhmän linjausten mukaisesti.

Kommentteina asetusluonnokseen ovat seuraavat asiat:

#### **ENERGIAYHTEISÖN SIJASTA SÄHKÖENERGIAYHTEISÖ**

Asetusluonnos käsittelee vain sähköenergian toimittamista ja mittaamista. Tästä syystä myös termi energiayhteisö olisi selkeyden vuoksi muutettava termiksi sähköenergiayhteisö.

Perusteluna tähän on, että esimerkiksi lämpöenergian tuotanto ja toimitus on mahdollista paljon tätä asetusluonnosta sallivammin. Myös sähködirektiivi (EU) 2019/944 määrittelee käsitteen ”kansalaisten energiayhteisö” (artikla 2) nyt käytettyä laajemmin. Ottamalla sama termi energiayhteisö käytännön tapauksia ja sähködirektiivissä määriteltä suppeampaan käyttöön rajoitetaan mahdollisia muita lainsäädäntötoimia. Selkeintä olisi, että terminologiassa ja määrittelyissä noudatetaan direktiivin mukaisia termejä ja määrittelyjä, joita tarvittaessa tarkennetaan kansallisella määrittelyillä.

Koska energiayhteisöt on uusi asia, niin lainsäädännön pitäisi mieluummin olla mahdollistava kuin rajaava perustuen direktiivin mukaiseen määrittelyyn. Kansallisesti on meneillään myös lainvalmistelu energiatehokkuuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta, sisältäen mm. ehdotuksia lämmityksen ja jäähdytyksen mittauksista. Ympäristöministeriön valmisteleman

Valtioneuvoston asetuksen 1047/2017 mukaan veden mittauksessa on oltava huoneistokohtaiset vesimittarit huoneistoon tulevan kylmän ja lämpimän veden mittaamiseen siten, että mittareiden osoittamaa vedenkulutusta on mahdollista käyttää laskutuksen perusteena. Energiayhteisön toiminnallisuutta ja niihin liittyviä mittauksia koskevia määräyksiä sisältyy useaan olemassa olevaan tai valmisteilla olevaan lakiin ja asetukseen, mikä edelleen edistää energiayhteisöihin liittyvän lainsäädännön siiloutumista, kun taas nykyisen hallitusohjelman tavoitteena on ollut edistää sektori-integraatiota. Tästä syystä lausunnon kohteena olevan asetusluonnoksen tulisiikin määritellä ”paikallinen energiayhteisö” huomattavasti laajemmin myös sektorikytkentä huomioiden tai sitten ”paikallinen energiayhteisö” pitäisi nimetä ”paikalliseksi sähköenergiayhteisöksi”.

## KIINTEISTÖRYHMÄN KÄSITE MÄÄRITELTÄVÄ

Asetuksessa tai sen perusteluissa on esitettävä selvästi, mitä tarkoitetaan käsitteen ”kiinteistö tai sitä vastaava kiinteistöryhmä” osalla ”sitä vastaava kiinteistöryhmä”. Nykytulkinnan mukaan esimerkiksi seuraavat (muutakin voitaisiin luetella) eivät olisi kiinteistöryhmiä:

- 1) kahden lähekkäin sijaitsevan omakotitalon yhteinen toisen omakotitalon tontilla tai kolmannella kiinteistöllä sijaitseva aurinkopaneeli. Tarve on hyvin yleinen esimerkiksi silloin, kun aurinkosähkön tuotantoon soveltuva paikka sijaitsee lähellä kumpaakin omakotitalokiinteistöä, mutta ei kummankaan (tai vain toisen) kiinteistöllä
- 2) asunto-osakeyhtiön tai asunto-osakeyhtiöiden yhteinen pysäköintirakennus: pysäköintirakennusten ja asuinrakennusten katoille rakennetaan aurinkosähköä tuottava laitos palvelemaan asunto-osakeyhtiöitä ja autojen latauspisteitä.
- 3) kauppakeskus, jonka pysäköintirakennus on yhteinen sekä kauppakeskuksen että kauppakeskuksen yhteyteen rakennettujen asunto-osakeyhtiöiden kanssa.

Energian pientuotannon ja lähellä tuotetun energian helpottamiseksi olisi edellä mainittujen kaltaiset sähkön loppukäyttäjät ja laitesijoitukset voitava katsoa kuuluvaksi samaan kiinteistöryhmään.

Rajauksella on vaikutusta mm. rakennusten energiatehokkuuteen ja sitä kautta rakennetun ympäristön hiilijalanjälkeen. Uuden rakennuksen energiatehokkuutta koskevassa asetuksessa, jota sovelletaan osin myös olemassa olevien rakennusten korjausrakentamisessa, ympäristöstä talteen otetulla energialla tarkoitetaan myös rakennuksen lähellä tuotettua energiaa. Edellä viitattu rakennusten energiatehokkuusasetus mahdollistaa myös muulla kuin omalla kiinteistöllä tuotetun energian hyödyntämisen rakennuksen energiatehokkuuden parantamisessa ja rakennetun ympäristön vähähiilisyyteen pyrkimisessä. Tähän saakka lähellä tuotetun energian hyödyntämistä on estänyt sähkömarkkinalain ja sen tulkinnan asettamat rajoitukset.

Energiaviraston kanta on 5.9.2017 julkaistun selvityksen perusteella ollut seuraava: ”Sähkömarkkinalaissa, sen esitöissä, kumotussa sähkömarkkinalaissa (386/1995) tai sen esitöissä ei ole määritelty kiinteistöä vastaavaa kiinteistöryhmää. Sen sijaan maakaasumarkkinalain (508/2000)

vastaavan säännöksen osalta maakaasumarkkinalain esitöissä (HE 134/1999 vp, 2 §:n yksityiskohtaiset perustelut) on todettu, että kiinteistöä vastaavalla kiinteistöryhmällä tarkoitetaan tässä pääsääntöisesti yhden omistajan omistamia, toisiinsa rajoittuvia kiinteistöjä. Vastaava käsitteen tulkinta on vakiintunut viraston hallintokäytännössä siten, että vain saman tahon hallinnassa olevat ja maantieteellisesti toisiinsa rajoittuvat kiinteistöt voivat muodostaa sähkömarkkinalain tarkoittaman kiinteistöä vastaavan kiinteistöryhmän. Viraston hallintokäytännössä on edelleen katsottu, että säännöksessä tarkoitetun kiinteistöryhmän sisällä voi kulkea yleinen tie.”

Kiinteistöryhmä olisi määriteltävä niin, että käsite mahdollistaa myös läheisellä eri tahon omistuksessa olevalla kiinteistöllä tuotetun sähkön käyttämisen ainakin yllä kuvatuissa tapauksissa. Vaihtoehtoisesti olisi energiayhteisön ja loppukäyttäjien ryhmän määritelmistä poistettava sijaintiin liittyvät rajaukset. On lisäksi tiedossa, että joissakin Euroopan maissa ei energiayhteisöön määritelmässä edellytetä energiayhteisön kuulumista samaan tai toisiinsa liittyviin kiinteistöihin samassa tavalla kuin Suomessa on ollut hallintokäytäntönä.

## TASESELVITYS

Sähköenergian mittaamisessa on ollut paljon erilaisia käytäntöjä sen suhteen, millä tavalla kulutusta on niin sanotusti netotettu. Käytettyjä tapoja ovat olleet esimerkiksi tuntinetotus, vaihenetotus ja vaikeaselkoisena käsitteenä Ferraris-periaate. Käytännöt eri verkkoyhtiöiden alueilla ovat vaihdelleet, olleet hyvinkin vaikeaselkoisia ja asettaneet eri paikoissa asuvat sähkönkäyttäjät eri asemaan. Asetusluonnos tuo tähän selvennystä, mikä on kannatettava asia. Olisi kuitenkin hyvä mahdollisten tulkintaepäselvyyksien varalta, selventää myös, että jatkossa on käytössä tuntinetotuksen (jatkossa taseselvitysjakson sisäinen netotus) lisäksi vaihenetotus, jolloin jakeluverkkoon liitetystä sähkönkäyttöpaikassa kunkin taseselvitysjakson aikana verkonhaltijan mittauslaitteistolla mitattu \*\*\*kaikkien sähkönsiirtovaiheiden yhteenlaskettu\*\*\* sähkönkulutus ja -tuotanto lasketaan yhteen taseselvityksessä ja laskutuksessa.

## MITTAUSTIEDON REAALIAIKAINEN LUKEMINEN

Lausuttavana oleva asetuserluonnos (5§) edellyttää vain, että ”mittauslaitteiston rekisteröimä tieto tulee voida lukea laitteiston muistista viestintäverkon kautta (etäluentaominaisuus)”. Samanaikaisesti lausuttavana olleessa asetuserluonnoksessa VN 7696-2020 edellytetään, että ”mittauslaitteistossa tulee olla yksisuuntaisen tiedonvaihdon loppukäyttäjälle mahdollistava asiakasrajapinta”. Paikallinen mittaustiedon reaaliaikainen lukeminen esimerkiksi asiakkaan omaan automaatiojärjestelmään tulee olla edellytyksenä myös tässä asetuserksessa ja tulee huomioida siirtymäsäännöksissä niin, että siirtymä on mahdollisimman nopeata. Verkkoyhtiö voitaisiin esimerkiksi velvoittaa korvaamaan nykyisin käytössä olevan älymittarisukupolven laite uuden mittalaitteasetuksen mukaisella laitteella loppukäyttäjän niin halutessa ja loppukäyttäjän kustannuksella siirtymäajan aikana.

Jotta sähkön loppukäyttäjä voi joustaa oman kulutuksensa ajoittamisessa, on hänellä oltava riittävän reaaliaikainen tieto hetkellisestä taseselvitysjakson sähkötehosta. Tällä on suora vaikutus kysyntäjouston kannattavuuteen ja toteutumiseen laajassa mittakaavassa.

## YHTEENVETO

Sähkömarkkina-asetuksen muutos on vaikutukseltaan suuri. Muutoksessa olisi otettava huomioon kansalaisten lisääntyvä tietoisuus ilmastopäästöistä ja halu niiden vähentämiseen. Asetuksen tulisi olla tämän vuoksi mahdollisimman salliva niin, että jokainen sähköenergian paikallista tuottamista ja kulutusjoustoja harkitseva voisi siihen ryhtyä. Rajoitusten kuten ehdotettu yhden kiinteistön (tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän) asettama rajoitus tulisi olla hyvin perusteltu niin, että ne ovat ymmärrettäviä ja pohjautuisivat olennaisiin ominaisuuksiin kuten markkinoiden toimivuuteen ja turvallisuuteen.

Hyvärinen Juhani  
Rakennusteollisuus RT ry / Talteka - Talteka on osa Rakennusteollisuus RT ry:tä